

AHC LA BISBAL

La Font d'en Salomó és una de les moltes de les Gavarres que tradicionalment han reunit gent per passar-hi estones de lleure. La fotografia és dels primers anys de segle.

Una zona de lleure i d'utilitat social

DAVID PUJOL

Amés de la seva funció ecològica com a pulmó de la Costa Brava i la seva àrea d'influència i de la vessant econòmica basada en l'explotació dels recursos naturals, les Gavarres tenen també una funció social innegable. Qualsevol plantejament que es faci per aconseguir la declaració de Parc Natural haurà de partir d'entrada d'aquesta realitat.

Actualment les Gavarres són el bressol de nombrosíssimes activitats culturals, esportives o simplement recreatives que, de fet, ja utilitzen el massís —sobretot si pen-

sem en el matis socio-cultural del terme— com a "parc natural": des dels qui hi van a caçar cargols, a buscar espàrrecs o bolets, a veure un ralli o un trial, passant pels qui assisteixen a un aplec en una ermita, a una marxa popular, a una arrossada o a una costellada, fins als qui van a fer excursions o acampades...

No n'hi ha prou amb la simple declaració legal de les Gavarres com a Parc Natural. Perquè aquesta declaració sigui real i efectiva i no resulti, fins i tot, contraproductiu, cal una estreta col·laboració amb els propietaris i amb els habitants dels masos i de les poblacions implicades i cal també una coordinació amb els centres excursionistes, els agrupaments escoltes, les aules

de natura, les colles de marxaire, les societats de caçadors..., que són els primers interessats en la preservació del massís.

Seria un greu error fer una declaració de Parc Natural que no tingués en compte tot aquest teixit social que envolta les Gavarres i és evident que qualsevol planificació que s'elabori ha de vehicular-se a través d'aquestes realitats existents.

Les ratlles que segueixen volen ser una petita guia de les activitats populars, organitzades i protagonitzades pels habitants de la rodalia del massís, fonamentades en la utilització de les Gavarres com a gran zona de lleure. Tal com avançàvem més enllà, aquestes muntanyes són ja un Parc Natural "de fet". Bo seria que les nostres Institucions,

sensibles i atentes a la realitat social, les convertíssim també en Parc Natural "de dret".

La Bisbal

Marxa de l'arboç. El tercer diumenge d'octubre d'enguany es celebrarà la novena edició d'aquesta marxa, que s'ha fet molt popular arreu de les nostres comarques, sobretot per la bellesa del seu itinerari i per la bona organització de què sol fer gala, i que ha assolit xifres importants de participació. L'itinerari, que varia molt poc d'un any a l'altre, recorre els paratges de Sant Pol, Santa Llúcia, la Cavorca, Fitor, Fonteta i la Bisbal. Juntament amb el rècord de la marxa, s'entrega a cada participant un llibret amb articles que fan referència a la Bisbal i al massís de les Gavarres.

Cop de gas. És una entitat que organitza sovint curses i competicions de motos a la zona de la font de l'Alsina, pla de Banyeres, els Metges, etc., entre d'altres llocs.

Centre Excursionista Baix Empordà. Malgrat que la seva activitat actual no està gaire centrada en el massís, sí que hi realitzen accions puntuals, com la plantada de la senyera al Puig d'Arques, per la diada de l'11 de setembre.

Grup de treball de les Gavarres. Són una colla de gent que fa esforços per tal de crear un grup de treball permanent que vetlli per la conservació i divulgació dels valors històrics, monumentals i paisatgístics de les Gavarres. De moment han arranjant la Font de Fitor, la Font d'en Salomó, els pous de glaç de Sant Pol, la Font de l'Alsina i el camí que mena al Mont Iglà Gros.

Aula de Natura. Destinada als nens i nenes de les escoles de la Bisbal i pobles de l'entorn, amb l'objectiu de donar un coneixement teòric i experimental dels ecosistemes naturals de la zona. Malgrat que encara no està del tot consolidada, tenen un gran nombre de material elaborat en forma de fitxes.

Bordils

Marxa popular. Se sol fer a començament de maig amb un recorregut d'aproximadament 20 quilòmetres: Bordils, Sant Martivell, la

ELS EQUIPAMENTS A LES GAVARRES
Cases de colònies, granges-escola i aules de natura.

- 1.- AULA DE NATURA DE LA VALL DE SANT DANIEL
Ajuntament de Girona.
Telf. 20 14 00
- 2.- CASA DE COLÒNIES "CAMPS I ARMEI"
Generalitat de Catalunya.
80 places. Telf. 20 15 54
- 3.- CASA DE COLÒNIES "L'OCELL"
130 places. Telf. 63 03 82
- 4.- CASA DE COLÒNIES "EL POU DEL GLAÇ"
La Rosa dels Vents. 170 places.
Telf. 93/323 56 15
- 5.- AULA DE NATURA DE LA BISBAL
Ajuntament de la Bisbal.
Telf. 64 09 75
- 6.- GRANJA ESCOLA "CAN PAU"
100 places. Telf. 63 40 33
- 7.- GRANJA ESCOLA "MONTserrat ANDREU"
80 places. Telf. 46 10 21
- 8.- CASA DE COLÒNIES "MAS ARTIGUES"
40 places. Telf. 65 04 75
- 9.- COLÒNIA "PETIT HOTEL"
La Rosa dels Vents. 60 places.
Telf. 93/318 25 93
- 10.- CASA DE COLÒNIES "MONDIEU"
Serveis per a l'escola "Index".
90 places. Telf. 81 99 58

Cadena, els Àngels, Madremanya, Vilosa, Sant Martí Vell i Bordils. L'organitza el Club Atlètic Bordils i enguany se n'ha celebrat la novena edició.

Calonge

Centre d'Estudis Colonico. Actualment té un centenar de socis i es dedica, a més de conferències i certàmens, a organitzar exposicions de temàtica diversa: els bollets, les eines del camp, el suro... etc.

Grup scout "Sa bardissa". A més de les sortides de caps de setmana fan una "Jamboree provincial" per Sant Jordi. Aquesta trobada d'escoltes, que se sol fer en el campament abandonat de Romanyà, a tocar les antigues cavalleries, aplega anualment escoltes de Figueres, Palafrugell, Palamós i Calonge.

Cassà de la Selva

Festa a Sant Vicenç d'Esclat. Es va celebrar, des de fa 10 anys, el

Aplec davant l'ermita de Santa Llúcia, terme municipal de la Bisbal, l'any 1942.

diumenge de Sant Vicenç, per la setmana dels barbuts, a mitjan gener. Fa sis o set anys que la Colla Excursionista Cassanenca (C.E.C.) s'ha fet càrrec de l'organització. Hi ha concursos de pintura ràpida, concurs d'allioli... etc.

Marxa de primavera. Sol tenir uns vint quilòmetres de recorregut i és d'itinerari canviant. És organitzada per la Colla Excursionista durant el mes de maig. Enguany se n'ha celebrat la novena edició.

Travessada de les Gavarres. És una marxa organitzada també per la Colla Excursionista durant el mes de setembre, amb un recorregut aproximat de 25 quilòmetres. L'itinerari, igual que la "marxa de primavera", és diferent cada any, i enguany ja organitzarà la desena edició.

Castell d'Aro

Aplec de Sant Marc. Es celebra per la diada de sant Marc, a final d'abril, i és organitzat pel Casino "El pervindre fanalenc", en col·laboració amb l'Ajuntament. Hi ha una tirada al plat, un concurs d'arròs, una audició de sardanes i jocs per la mainada.

Aplec del Remei. És organitzat per la Cambra Agrària local i l'Ajuntament. Se sol celebrar el 12 d'octubre amb sardanes i dinar de germanor.

Marxa del Castell. Es fa cada any el quart diumenge d'octubre, si

bé alguna vegada també s'ha traspassat al mes de novembre. És organitzada per l'Ajuntament en col·laboració amb el Casino "Castellerenc", el "Bàsket Club Aro", el "Patinatge i hoquei Aro Club" i l'associació "Aro Cultural i esportiva". Enguany serà la sisena edició i el recorregut sempre sol ser el mateix: se surt de Platja d'Aro i es va cap a S'Agaró i cap a Castell d'Aro per tornar després al lloc de sortida.

Exposició de flors i fruits del bosc. S'organitza des de fa molts anys a l'edifici recuperat del castell, dins les Festes de Sant Isidre. S'inaugura el dissabte fins al diumenge i tothom que vol hi porta rams, flors, plantes vives... etc. Es donen un grapat de premis.

Corçà

Grup d'adolescents. Són una colla de nois i noies de Corçà que, amb el suport de la Parròquia, es dediquen a fer sortides als Àngels, a la font de l'Alsina... etc.

Arrossada marxa ciclista. Un diumenge del mes de maig l'Associació de Pares d'Alumnes organitza una trobada amb tota la mainada de l'escola. Fa cinc anys que es fa i sempre se sol triar un lloc diferent de les Gavarres.

Fonteta

Festa Major de Fitor. Té lloc a l'església de Fitor durant el mes de

maig, organitzada pels "Amics de la Festa Major" i la família Botey de can Plaja. Al matí hi ha missa amb orquestra, sardanes i un dinar de germanor. A la tarda, en els paratges de can Joanola, ja fa tres anys que s'hi organitza una tirada al plat, amb un xai com a primer premi.

Girona

Pujada als Àngels. És una cursa d'uns 9 Km. que es celebra cada any durant la segona quinzena de març, pels volts de Sant Josep, i que organitza el Grup Excursionista i Esportiu Gironí (GEiEG). Té un caire marcadament esportiu i competitiu i enguany se n'ha celebrat la vint-i-quatre edició. Una vegada finalitzada la prova i després de la repartició de premis, l'organització obsequia els participants amb un esmorzar de germanor.

Aula de natura. Està ubicada a la Vall de Sant Daniel i ofereix els seus serveis als escolars gironins que volen estudiar algun ecosistema de la vall. Depèn directament de l'Ajuntament de Girona i té al seu càrrec una persona especialitzada.

Associació de Naturalistes de Girona. Malgrat que la seva activitat actual no està centrada a les Gavarres, estan molt pendents de la problemàtica que s'ha creat al voltant de la N-II al seu pas pel massís.

Llagostera

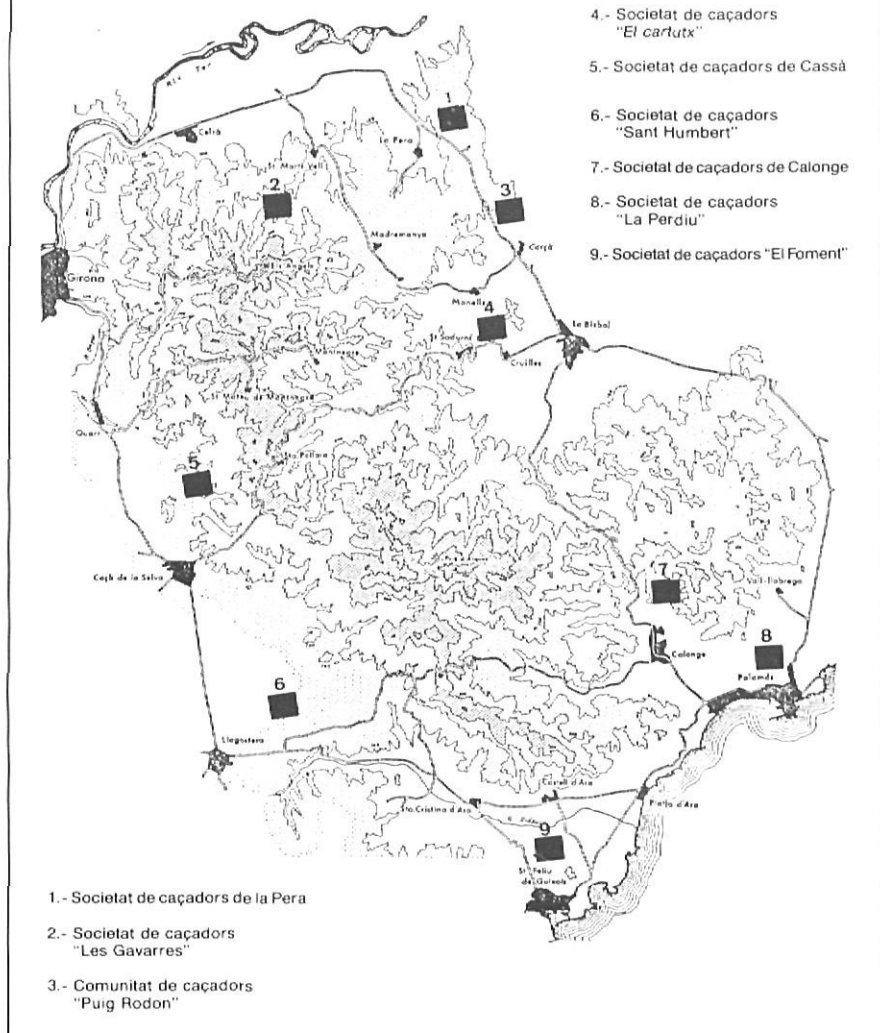
Aplec de Panedes. L'organitza cada any el Grup Excursionista Bell-Matí, amb la col·laboració del veïnat i de Ràdio Llagostera. Se sol fer el tercer diumenge de maig. Hi ha un concurs de flors boscanes, una missa solemne, l'elecció de la Pubilla de la Festa i jocs per a tothom. A la tarda es toquen sardanes i es donen els premis dels diferents concursos i sorteigs.

Llambilles

Aplec de Sant Cristòfol del Bosc. Fa 6 anys que s'organitza, des que es van inaugurar les obres de restauració de l'ermita pel novembre del 1.981. Se sol fer el 12 d'octubre i hi assisteixen prop de mil persones. Al matí hi ha missa cantada i una arrossada de germanor i havent dinat es fa una audició de sardanes.

PRINCIPALS COLLES DE CAÇADORS

A més d'aquesta diada hi ha molts grups, sobretot de Girona, que hi van a fer-hi aplecs o diades: *Penya Doble 7*, *GEiEG*, etc.

Aplec del segell. També se sol fer a la darrereria d'abril, a Sant Cristòfol del Bosc, i hi solen assistir un centenar de persones membres de la Societat Filatèlica de Girona. Enguany s'ha celebrat la quarta edició amb una bona arrossada.

Diada del soci. Fa dos anys que el Centre Esportiu Recreatiu Parroquial de Llambilles puja a Sant Cristòfol a fer una berenada per celebrar la diada del soci. També s'organitza un concurs de botifarra i jocs infantils per a la mainada.

Festa Popular d'Arols. Es celebra a l'ermita de la Mare de Déu de la Pietat, en el veïnat d'Arols el primer o segon diumenge de setembre.

Madremanya

Marxa de tardor. Es fa cada any a l'últim diumenge de setembre i l'organitza la Comissió de Festes del poble. Hi solen participar de cent a dues-centes persones i enguany se'n celebrarà la vuitena edició. La marxa passa per Millars, Pedrinyà i Púbol.

El dinar de la feixina. El primer dissabte i diumenge d'agost és la Festa Major. A Madremanya, del dilluns després de la Festa en diuen "la feixina" i és costum anar a dinar —amb tot el que no s'ha menjat en aquestes diades— a la Font Picant. És un dinar de germanor que compta amb la participació de quasibé tot el poble.

Pujada als Àngels. Per la diada del Roser, el dia 7 d'octubre, una cinquantena de persones —sobre-

tot gent gran del poble— pugen a peu als Àngels per la carretera. Després van a missa i aquest dia és costum dinar ben asseguts al restaurant. A la tarda, forma part de la festa jugar al mocador, a estirar la corda, etc., realment com si els anys no haguessin passat. De fet, a Madremanya el costum de pujar als Àngels s'havia perdut. Fa tot just una dotzena d'anys que a poc a poc s'ha tornat a recuperar.

A més d'aquesta pujada, de tant en tant es reuneixen una bona colla de famílies i hi van a fer una costellada.

Palamós

Grup "Els matiners". Són una colla d'aimants de la muntanya que es dediquen a recuperar antics camins, dòlmens... etc. Fa tres anys que cada 11 de setembre pugen al Puig d'Arques, el cim més alt de les Gavarres, per plantar-hi la senyera. També organitzen llargues caminades pel massís.

Escoles de la Salle. Solen fer excursions i acampades a la zona de Fitor, Romanyà, Calonge, Puig d'Arques... En aquests moments estan treballant per crear un lloc fix d'acampada a la zona de Bell-lloc i posar-lo a disposició de tothom qui vulgui venir-hi.

Marxa Mar i muntanya. És organitzada el segon diumenge de setembre pel Grup Sant Jordi i hi solen participar unes quatre-centes o cinc-centes persones. Aquest mateix grup també organitza sortides de cap de setmana i campaments a les Gavarres, en combinació amb els altres tres grups d'escoltes d'Espanya de Girona.

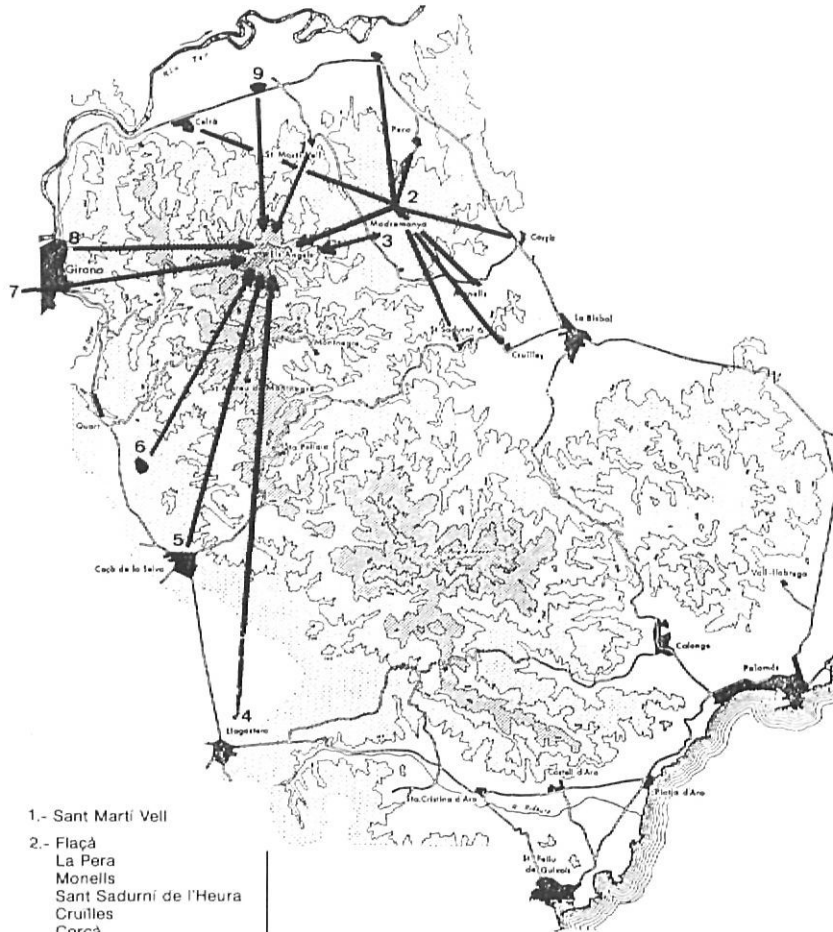
Sardinada del col·legi "La Salle". Fa 10 anys que s'organitza, a la Pineda d'en Gori, el segon o tercer diumenge de maig, coincidint amb la diada del Patró del col·legi. Ho preparen els pares i hi participa tota l'escola.

Amics del Castell. És un grup que treballa per la preservació dels valors històrics i ecològics d'aquesta banda del massís.

La Pera

Aplec a Sant Andreu de Pedrinyà. L'últim diumenge de novem-

APLECS MÉS REPRESENTATIUS ORGANITZATS A L'ERMITA DELS ÀNGELS

- 1.- Sant Martí Vell
- 2.- Flaçà
La Pera
Monells
Sant Sadurn de l'Heura
Cruïlles
Corçà
Casavells
Parlavà
Foixà
Rupià
...etc.
- 3.- Madremanya
- 4.- Llagostera
- 5.- Cassà de la Selva
- 6.- Llambilles
- 7.- Salt
- 8.- Pont Major de Girona
- 9.- Bordils

1r. diumenge de maig.
(és l'aplec més antic que s'hi fa)

Després de la Festa Major de Flaçà. És la trobada que aplega més nombre de gent.

7 d'octubre, pel Roser.
8 de setembre.
Dia del Pilar, el 12 d'octubre.
Cap als últims d'abril.
Segon diumenge d'octubre.
Durant el mes d'octubre.
Durant el mes d'abril.

GRÀFICS ELABORATS PER L'AUTOR

bre, coincidint amb la festivitat del sant, es celebra aquest aplec a l'ermita de Sant Andreu, amb sardanes, missa i dinar de germanor. Unes cinc-centes persones assisteixen cada any a aquesta trobada, que organitza el grup "Joventut de la Pera i Púbol" i que concentra gent de la Pera, Púbol, Flaçà, Bordils... i d'altres pobles dels rodals.

Quart

Aplec a Sant Martí del Castellar. Malgrat que ja es feia de molt antic,

tot just fa quatre anys que s'ha tornat a recuperar per iniciativa del restaurant "El Castellar". Ara l'organitza l'Ajuntament de Quart en col.laboració amb aquest restaurant que hi ha a tocar l'ermita. És una festa amb sardanes, castanyada, concurs d'allioli, concursos de pintura per la mainada, etc. Se sol fer el segon o tercer diumenge de novembre.

Ralli esprint. Surt del mig del poble i cada edició té un itinerari diferent, que no es coneix fins al moment de la sortida. L'organitza

l'escuderia Girona, en col.laboració amb l'Ajuntament.

Nit de Nadal a Sant Mateu. Els veïns d'aquest nucli de Sant Mateu de Montnegre organitzen una festa per aquesta diada. També aquests mateixos veïns organitzen la *Festa Major de Sant Mateu*, pel mes de novembre, malgrat que s'havia fet anteriorment el primer diumenge d'agost.

Càmping naturista "Can Valls". És de caire particular i rep gent d'arreu de Catalunya i d'altres punts d'Europa.

Sant Feliu de Guíxols

Ruta de l'aigua. Malgrat que varia cada any d'itinerari, aquesta marxa popular sempre passa d'una manera o altra per les Gavarres. Es celebra cada any l'últim diumenge de setembre i hi solen participar unes dues-centes persones. El grup cultural i recreatiu "Mar i muntanya" és l'encarregat de la seva organització.

Rutes de natura. El mateix grup "Mar i muntanya" té una secció infantil al seu càrrec i un diumenge al mes s'organitza una sortida monogràfica a les Gavarres sobre algun tema relacionat amb la natura.

Diada del pessebre. Fa sis anys que un o dos diumenges abans de Nadal una bona colla de gent de Sant Feliu van a fer el pessebre a la cova anomenada "Roca de l'ombra". El grup "Mar i muntanya" organitza també el dinar de germanor i la missa.

Centre excursionista Montclar. Una de les seccions del grup és la d'excursionisme d'iniciació pels vaillets petits. Solen fer moltes sortides a Fitor, Coll d'Arques, Els Metges, etc.

Vall-Ilòbrega

Marxa popular "Pla i muntanya". Es fa el tercer diumenge de setembre, amb un itinerari de divuit quilòmetres. És organitzada per la Comissió de Festes.

David Pujol és pedagog.